



UiT Norges arktiske universitet

ÅRSRAPPORT 2021

Universitetets klagenemnd



Innhold

Innledning	3
Leders kommentar	5
Statistikk over saker i 2021	6
Del 1 – Klagesaker	7
Totalt antall klagesaker	7
Opptak	10
Adgang til eksamen	11
Formelle feil	13
Individuell tilrettelegging	15
Del 2 - Disiplinærsaker	16
Totalt antall disiplinærsaker	16
Fusk	17
Merknad i politiattest	21
Særskilt skikkethetsvurdering	22
Saksbehandlingstid	23

Innledning

Universitetets klagenemnd, som erstattet tidligere styrets klagenemnd, trådte i virksomhet 1. januar 2006, med hjemmel i universitets- og høyskoleloven (uhl.) § 5-1.

Universitetets klagenemnd behandler følgende klagesaker som andreinstans:

- Klager over enkeltvedtak fra studenter og søkere til studier ved UiT og UNIS, jf. uhl. § 5-1
- Klager over enkeltvedtak fra ph.d.-studenter, jf. uhl. § 5-1
- Klager over formelle feil ved eksamen, jf. uhl. § 5-2

Universitetets klagenemnd behandler følgende disiplinærsaker som førsteinstans:

- Annullering og utestenging etter fusk på eksamen, jf. uhl. § 4-7 og 4-8
- Utestenging fra praksis grunnet straffbare forhold, jf. uhl. § 4-9
- Utestenging etter særskilt skikkethetsvurdering, jf. uhl. § 4-10
- Bortvisning på grunn av grovt forstyrrende opptreden, jf. uhl. § 4-8
- Inndragning av vitnemål, annullering og nektelse av adgang til norske utdanningsinstitusjoner etter bruk av falsk dokumentasjon i forbindelse med opptak, jf. uhl. § 4-7

Universitetets klagenemnd behandler i tillegg saker om nedsettelse av advokatsalær som førsteinstans, jf. uhl. § 4-8 (5).

Nemndas sammensetning i 2021

I 2021 har nemnda bestått av:

Faste medlemmer:

Inger Bonnie Gjerde (leder)

Merethe Giertsen (vitenskapelig representant)

Åge Wifstad (vitenskapelig representant)

Joakim Breivik (studentrepresentant)

Johann Martin Krüger (studentrepresentant)

Varamedlemmer:

Knut Rye-Holmboe (vara leder)

Karl-Erik Eilertsen (vara vitenskapelig representant)

Jorun Rui (vara vitenskapelig representant)

Victor Zimmer (vara studentrepresentant)

Sekretariat:

Juridisk seniorrådgiver Hilde Berntsen (sekretær)

Juridisk seniorrådgiver Siv Forså Østerud

Juridisk rådgiver Matias Hogne Kjerstad

Juridisk rådgiver Bente Stenhaug

Saker som gjelder doktorgradsforvaltning har vært forberedt av jurist Margit Ramberg ved Seksjon for forskning og utdanningskvalitet. Jurist ved Fellestjenesten for opptak Henriette Winther Fonjong har bistått med å behandle enkelte saker grunnet manglende kapasitet i sekretariatet. Høsten 2021 ble to jusstudenter engasjert i deltidsstilling for å forberede saker for nemnda. Sekretariatet for nemnda var videre praksissted for to jusstudenter i november 2021. Disse forberedte saker for nemnda som en del av praksisoppholdet.

Utkast til vedtak godkjennes av seniorrådgiver Joakim Bakkevold etter fullmakt.

Årsrapporten skrives av sekretariatet, og er godkjent av leder for Universitetets klagenemnd 12. september 2022.

Leders kommentar

I 2021 har nemnda og sekretariatet fortsatt vært preget av pandemien, på samme måte som resten av universitets- og høyskolesektoren. Vi ser at pandemien har hatt betydning for hvilke saker som behandles i nemnda, antall saker og også for saksbehandlingstiden. Omleggingen fra skole- til hjemmeeksamener i 2020 medførte et høyt antall fuskesaker, herunder særlig saker om ureglementert samarbeid. Samtlige eksamener i 2021 ble også gjennomført som hjemmeeksamener. Vi ser fortsatt et høyt antall fuskesaker innenfor dette området, men vi ser samtidig en antydning til at antallet stabiliserer seg noe.



Det er fint å kunne rapportere at tiltakene som ble gjennomført i 2020 både i nemnda og i sekretariatet fungerer bra. Vi gjennomførte i 2020 et større arbeid for å effektivisere og heve kvaliteten på saksbehandlingen og på vedtakene som fattes av nemnda. Vedtakene er nå mer omfattende og vesentlig bedre begrunnet, hvilket - vi mener ivaretar rettssikkerheten til studentene på en bedre måte. Samtidig er vedtakene mer standardisert i sitt oppsett, noe som bidrar til effektiv saksbehandling. Den nye vedtaksformen kan videre bidra til at enhetene får økt innsikt i begrunnelser i enkeltsaker og praksis i nemnda, noe som vil gi enhetene mulighet til å justere egen praksis i henhold til nemndas. Vi mener vi ser en positiv tendens til at dette blir fulgt opp hos enhetene. Som en følge av det arbeidet som er gjort, er nemnda også blitt mer involvert i saksbehandlingsprosessen.

Heldigitaliseringen i 2021, både for studentenes eksamensgjennomføringer og nemndas møtevirkosomhet- , har på samme måte som i 2020 vært noe krevende. Helhetsinntrykket er likevel at det har - fungert godt. Saksbehandlingen har holdt god kvalitet, om enn med noe lengre saksbehandlingstid enn før pandemien. Med en mer normal studiehverdag med flere skoleeksamener vil det trolig bli færre fuskesaker, og saksbehandlingstiden vil følgelig reduseres.

Vi håper at årsrapporten kan gi universitetsstyret et innblikk i sakene som nemnda behandler, og at den kan gi enhetene og saksbehandlere veiledning om nemndas praksis på de ulike saksområdene.

Jeg ønsker avslutningsvis å takke sekretariatet og nemndas medlemmer for en god innsats også i år.

Inger Bonnie Gjerde, leder for Universitetets klagenemnd

Statistikk over saker i 2021

Statistikken for årsrapporten for 2021 føres for saker som oppstod i 2021. For saker som gjelder eksamen (formelle feil, fusk o.l.) vil det være da eksamen ble avlagt. For klager over enkeltvedtak (opptak, avslag på søknader, inndragelse av studierett o.l.) vil det være da vedtaket som påklages ble fattet. Nemnda vil i de fleste tilfeller måtte behandle saker påfølgende år på grunn av saksbehandlingstiden, men sakene vil likevel inntas i statistikken for året de oppstod. Siste sak fra 2021 ble behandlet av nemnda i mai 2022. Formålet med slik stastikkføring er å få et mer helhetlig bilde av eksamener, vedtak osv., i året som har gått. For saker om merknad i politiattest og saker om særskilt skikkethet, som kan medføre lengre saksbehandlingstid i sekretariatet, vil det tas utgangspunkt i året saken ble behandlet i nemnda.

Nemnda behandlet totalt 158 saker fra 2020

Nemnda behandlet totalt 128 saker fra 2021.

Nedenfor vises en oversikt over fordelingen av sakene etter sakstype.

<i>Sakstype klagesaker</i>	<i>Antall saker</i>
Opptak	8
Adgang til eksamen	11
Formelle feil	17
Individuell tilrettelegging	8
Andre forhold	6
<u>Totalt:</u>	<u>50</u>

<i>Sakstype disiplinærsaker</i>	<i>Antall saker</i>
Fusk	60
Merknad på politiattest	1
Skikkethet	1
<u>Totalt</u>	<u>62</u>

Totalt antall saker:	111
----------------------	-----

I den videre fremstillingen deles årsrapporten inn i to deler, hvor del 1 omhandler klagesaker, og del 2 omhandler disiplinærsaker. Til sist vil saksbehandlingstiden kommenteres.

Vi gjør oppmerksom på at klagesaker og disiplinærsaker følger to forskjellige prosesser. Klagesakene starter med at en student eller søker klager på et enkeltvedtak eller på formelle feil ved eksamen. I slike saker er klagenemnda andreinstans, og overprøver førsteinstansen sin vurdering. I disiplinærsakene klagenemnda derimot førsteinstans, og saker opprettes på universitetets initiativ. Felles klagenemnd er klageinstans i disiplinærsaker.

Del 1 – Klagesaker

Totalt antall klagesaker

Det totale antall klagesaker regnes her som klager over vedtak som ble fattet i 2021, og klager over formelle feil ved eksamener som ble avlagt i 2021. Klager over vedtak i disiplinærsaker er ikke tatt med i denne kategorien.

Nedenfor vises en tabell over årets tall, sammenlignet med tall fra foregående år.

	2017	2018	2019	2020	2021
Klagesaker	75	69	73	63	50
Tatt til følge	7	7	8	7	4
Avvist	2	5	1	1	1

I årsrapporten for 2020 ble det kommentert at antall klagesaker har holdt seg stabilt de siste årene. Dette er fortsatt vårt inntrykk, selv om vi ser en liten nedgang i 2021. Det stabile antallet klagesaker har nok sammenheng med at også UiT sitt studenttall har holdt seg stabilt på ca. 16-17 000 studenter etter en økning i 2016. Selv om antallet klagesaker er stabilt, har vi et mål om å redusere antall klagesaker ved å fortsette å ha fokus på kvalitet i saksbehandlingen.

Nedgangen i antall klagesaker i 2021 kan blant annet tilskrives færre klager over avslag på søknad om opptak, fra 22 saker i 2020 til kun 8 i 2021. Dette vil kommenteres under *Opptak*.

Vi bemerker at det reelle antallet klagesaker ved UiT kan være høyere enn de sakene som kommer til nemnda. Dette skyldes for det første at noen typer klager skal behandles av andre organ. For eksempel skal klager på opptak til grunnstudier behandles av Nasjonal klagenemnd. Videre har det enkelte vedtaksorgan myndighet til å omgjøre egne vedtak. Dersom vedtaket blir omgjort av førsteinstans, går ikke saken videre til nemnda, heller ikke som orienteringssak. Det finnes derfor ingen oversikt over hvor mange klager som er tatt til følge i førsteinstans.

Antall saker hvor klager gis medhold har også holdt seg stabilt. En lav medholdsprosent oppfattes som positivt i den forstand at det gir uttrykk for at vedtakene som er truffet av førsteinstans likevel var riktige, og for at nemnda er enig i førsteinstans sine vurderinger. Til tross for dette har nemnda erfart at førsteinstansens saksbehandling er av varierende kvalitet. Det bemerkes at det i mange saker påvises saksbehandlingsfeil som ikke fremkommer av statistikken. Når en saksbehandlingsfeil ikke kan ha virket inn på vedtakets innhold er vedtaket likevel gyldig. Statistikken gir derfor ikke et fullverdig bilde av omfanget av saksbehandlingsfeil som påvises av nemnda. Typiske saksbehandlingsfeil vi ser er manglende begrunnelse for avslag på søknad, og manglende informasjon om klageadgang.

Nemnda ga medhold i fire klagesaker i 2021. To av sakene gjaldt søknad om ekstraordinær eksamen, én gjaldt tilrettelegging, og én gjaldt dispensasjon fra tregangerregelen. Disse vil kommenteres i det følgende. Én sak ble avvist som for sent innkommet.

Fordeling av klagesaker på enhetene

I forutgående årsrapporter har vi kun vist fordelingen av klagesaker på fakultetene. Denne gangen inntar vi også instituttene, for å bedre vise eventuelle mønstre eller tendenser i fordelingen. Vi bemerker at noen saker sendes til nemnda fra fakultetsadministrasjonen, mens andre fra instituttnivå. Dette varierer på enhetene.

Saker som angår opptak og tilrettelegging under eksamen behandles og sendes inn av Seksjon for studieadministrasjon, herunder Fellestjenesten for opptak og Eksamenstjenesten UiT. Disse klagesakene tas derfor ikke med i tabellen.

Nedenfor vises tabell fra tidligere år.

<i>Fakultet</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning	7	6	0
Det helsevitenskapelige fakultet	34	30	24
Det juridiske fakultet	4	5	4
Fakultet for naturvitenskap og teknologi	1	1	1
Fakultet for biovitenskap, fiskeri og teknologi	5	8	1
Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi	4	4	6

Nedenfor vises fordelingen for 2021, inkludert instituttene.

Enhet *Klagesaker*

Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning	2
Institutt for samfunnsvitenskap	1
Fakultetsadministrasjonen	1

Det helsevitenskapelige fakultet	33
Institutt for helse- og omsorgsfag	15
Idrettshøgskolen	2
Institutt for klinisk odontologi	1
Institutt for vernepleie	4
Institutt for medisinsk biologi	1
Institutt for klinisk medisin	2
Fakultetsadministrasjonen	8

Det juridiske fakultet	2
------------------------	----------

Fakultet for naturvitenskap og teknologi	2
--	----------

Fakultet for biovitenskap, fiskeri og teknologi	1
---	----------

Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi	1
---	----------

Vi ser at det høyeste antall klagesaker kommer fra Det helsevitenskapelige fakultet, herunder særlig Institutt for helse- og omsorgsfag. Dette må anses som naturlig, sett hen til det høye studenttallet på fakultetet og instituttet. Helseutdanningene tilbyr også mange praksisemner, som vil kunne medføre økt antall klager som gjelder særplass, endret studieprogresjon, formelle feil i praksis o.l. Sakene fra fakultetet er varierte, og viser ikke noe klart mønster.

Videre ser vi et lavt antall klagesaker fra de øvrige fakultetene i 2021. Vi vil også påstå at dette har vært tendensen de siste årene. I 2020 kom det for eksempel ingen klagesaker fra Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning. Det er vanskelig å si noe konkret om hva årsaken til dette er. Eventuelle påklagde vedtak kan ha blitt omgjort av fakultetet/instituttet eller blitt løst på annen måte på lavest nivå. Det kan også skyldes fokus på god saksbehandling, rutiner og informasjon til studentene, som vil generere færre klager. Motsatt kan det også skyldes manglende informasjon om klageadgang i vedtak som fattes. Dette blir kun spekulasjoner fra vår side.

Opptak

Universitetets klagenemnd behandler kun klagesaker i forbindelse med det lokale opptaket, etter- og videreutdanningsemner og enkeltemner på ph.d-nivå. Klager over avslag på opptak til grunnutdanninger behandles av Nasjonal klagenemnd.

Nedenfor vises en oversikt over antall opptakssaker de siste årene.

År	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Opptak	49	27	25	21	27	22	8

Antall klagesaker om opptak i 2021: 8

Tatt til følge: 0

Etter den markante økningen av opptakssaker i 2015, som er kommentert i årsrapportene fra 2015 og 2016, har antallet holdt seg stabilt frem til i 2021, hvor vi nå ser en klar nedgang i antall opptakssaker. I den sammenheng bemerker vi at Fellestjenesten for opptak i 2020 overtok det lokale opptaket. Fellestjenesten har fokus på god informasjon om opptakskrav og gjeldende frister, samt praksis for å etablere kommunikasjon med søkerne tidlig i saksgangen. Antall klagesaker er særlig lavt sett hen til antall søkere som får avslag. I 2021 mottok UiT i underkant av 15 000 søknader i forbindelse med lokalt opptak. Omtrent halvparten av søkerne fikk avslag på minst ett av sine søknadsalternativer.

Etter en analyse av opptakssakene fra 2021 ser vi ingen tendenser som bør kommenteres særskilt.

Adgang til eksamen

Saksfeltet adgang til eksamen er en fellesbetegnelse for saker hvor en student gjennom vedtak nektes adgang til eksamen, eller hvor en student får avslag på søknad om å avlegge eksamen. Dette innebærer blant annet saker om inndratt studierett, dispensasjon fra tregangerregelen, og søknad om ekstraordinær eksamen.

Nedenfor vises en oversikt over antall saker om adgang til eksamen de siste årene.

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Adgang til eksamen	10	13	9	6	4	11

Antall klagesaker om adgang til eksamen i 2021: 11

Tatt til følge: 1

Innenfor saksfeltet adgang til eksamen behandler nemnda flest saker om klage over avslag på søknad om dispensasjon fra tregangerregelen, jf. studie- og eksamensforskriften § 30 andre ledd.

Bestemmelsen sier at det kan gis dispensasjon til et ytterligere eksamensforsøk dersom studenten ved å bestå eksamen i emnet vil fullføre sin grad eller yrkesutdanning, eller dersom studenten kan dokumentere tungtveiende sosiale og/eller personlige grunner til at eksamen i emnet ikke er bestått etter tre forsøk. I slike saker ser vi en tendens til en relativt høy medholdsprosent i nemnda. Vi kan samtidig forstå at førstestans kan vurdere saken annerledes enn nemnda. Hva som ligger i «tungtveiende grunner» er en skjønnsmessig vurdering. Videre sier bestemmelsen at dispensasjon «kan» gis - det vil si at dispensasjon ikke nødvendigvis skal gis selv om vilkårene er oppfylt. Nemnda har likevel lagt til grunn en praksis om at dispensasjon som hovedregel skal gis dersom vilkårene er oppfylt, av hensyn til likebehandling av studentene.

Vi ser nå en jevn nedgang av saker som omhandler klage over avslag på dispensasjon fra tregangerregelen. En grunn til dette kan være at enhetene har rettet seg etter praksis fra nemnda, og innvilger søknader i lignende saker som har blitt tatt til følge av nemnda tidligere.

Én sak om klage over avslag på dispensasjon fra tregangerregelen ble tatt til følge i 2021. Studenten søkte om et femte forsøk på en eksamen på tredje året på profesjonsstudiet i medisin. Fakultetet avsto søknaden med den begrunnelse at det ikke var dokumentert tilstrekkelig tungtveiende grunner. Det ble vist til at legeerklæringen var en gjengivelse av studentens versjon av hendelsesforløpet under eksamen, og kunne derfor ikke tillegges mye vekt. Fakultetet viste også til Programstyret for medisin sitt vedtak angående praktisering av dispensasjonsadgang ved eksamen, hvor det fremgikk at søknader om et femte forsøk kun bør innvilges for eksamen i MED-3600, som er et emne på sjetten og siste studieår. Nemnda kom til at legeerklæringen dokumenterte helsemessige utfordringer som kunne ha hatt innvirkning på studentens eksamensforsøk. Det ble også lagt vekt på at studenten hadde oppsøkt hjelp for sine helsemessige utfordringer, og fremstod som motivert til å gjennomføre eksamen, noe som talte for at et ytterligere eksamensforsøk burde innvilges. Nemnda bemerket at fakultetets praksis angående praktisering av dispensasjonsadgang kunne vektlegges i vurderingen, men nemnda anså seg ikke som bundet av praksisen.

Innenfor sakstypen adgang til eksamen tilhører også klager over avslag på søknad om ekstraordinær eksamen, som nevnt innledningsvis. Det følger av studie- og eksamensforskriften § 27 første ledd at

ekstraordinær eksamen er en eksamen som universitetet i særlige tilfeller etter søknad kan avholde for studenter som ikke kan vente til neste ordinære eksamen, og som ikke fyller kravene til å delta på utsatt eksamen eller på kontinuasjonseksamen. Denne bestemmelsen er også en «kan»-bestemmelse, som innebærer at det beror på skjønn om søknad skal innvilges selv om vilkårene ellers er oppfylte. Relevante momenter kan være ressurshensyn.

Nemnda ga i 2021 medhold i to identiske saker som gjaldt klage over avslag på søknad om ekstraordinær eksamen i et emne på bachelorstudiet i sykepleie desentralisert/deltid. Sakene reiste en interessant problemstilling angående retten til å gjenoppta studiet etter endt utestengelsesperiode på grunn av fusk. Da studentene kom tilbake til studiet etter to semesters utestengelse, vedtok Institutt for helse- og omsorgsfag endret studieprogresjon for studentene. Dette medførte at de ville bli ett år ytterligere forsinket i studiet, i tillegg til det året de hadde vært utestengt. Instituttet viste til at man må ha studierett til et aktivt studieprogram/kull for å få tilgang til emnene, og at deltidsstudiet hadde opptak annethvert år. Studentene måtte derfor vente til neste ordinær eksamen i emnene. Det ble også vist til viktigheten av å behandle saker om endring i studieprogresjon likt, av hensyn til omfanget av studenter ved instituttet. Nemnda kom til at studentene hadde rett til ekstraordinær eksamen. Nemnda bemerket at ytterligere forsinkelser som følge av at opptaket er annethvert år kan være påregnelig ved utestengelse på grunn av fusk. Nemnda la likevel avgjørende vekt på at studentene tidlig i saken hadde fått forespeilet en gjennomførbart utdanningsplan av programmet, som de hadde innrettet seg etter. Nemnda viste også til at Felles klagenemnd i forbindelse med klagebehandling av fuskesakene ga uttrykk for at studentene hadde rett til å starte på studiet igjen uten ytterligere forsinkelser så langt det var praktisk gjennomførbart. Det ble vurdert slik at disse momentene samlet sett gjorde saken så spesiell at det ikke ville medføre uheldig presens å innvilge ekstraordinær eksamen.

Formelle feil

Studenter kan klage over formelle feil ved eksamen eller prøve. Dersom det er begått formelle feil som kan ha betydning for kandidatens prestasjon eller bedømmelsen av denne, skal sensurvedtaket oppheves. Feilen kan rettes opp i ved ny sensur, eller ved ny eksamen eller prøve. Dette følger av universitets- og høyskoleloven § 5-2. Formelle feil kan for eksempel være feil ved eksamensavvikling, at oppgaven ligger utenfor pensum eller feil ved gjennomføring av sensur. Formelle feil kan også være feil ved praksisgjennomføring.

Formålet med studentens adgang til å klage over formelle feil er blant annet å sikre at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvd og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte, jf. uhl. § 3-9 første ledd første punktum.

Nedenfor vises en oversikt over antall saker om formelle feil de siste årene.

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Formelle feil	15	19	21	28	19	17

Antall klagesaker om formelle feil i 2021: 17

Tatt til følge: 0

Avvist: 1

Antall klagesaker over formelle feil har holdt seg stabilt, og med lav medholdsprosent. Man må regne med et visst antall klagesaker over formelle feil ved eksamen, da disse klagesakene ofte bunner ut i faglig uenighet, og i realiteten er klager over karakterfastsettelsen. Det klages imidlertid over andre forhold også. Som en følge av omleggingen fra skole- til hjemmeeksamener i 2020 fikk nemnda samme år noen klager over formelle feil som gjaldt tekniske problemer under hjemmeeksamen. Det er uheldig at dette skjer, men det er vårt inntrykk at Fellestjenesten for eksamen har løst problemene på en god måte, for eksempel i form av ekstra tid på eksamen. Det ble gitt medhold i en av sakene, hvor nemnda kom til at tekniske problemer med Zoom under muntlig eksamen kunne ha påvirket studentens prestasjon. I 2021 fikk nemnda kun én sak angående tekniske utfordringer under hjemmeeksamen. Studenten hadde blitt logget ut av Wiseflow under eksamen. Nemnda kom til at dette utgjorde en feil, men kom til at denne ikke kunne ha påvirket studentens prestasjon. Det ble vist til at studenten i løpet av en eksamen på 3 timer ble logget ut én gang med en varighet på kun 3 minutter.

I årsrapporten fra 2020 belyste vi en utfordring angående klager over formelle feil i praksis, hvor studentene anfører manglende varsel om fare for stryk, jf. studie- og eksamensforskriften § 32. Vi ønsker å gjenta dette i årets rapport. I 2019 var det særlig mange saker om omhandlet dette temaet. Fire av disse klagesakene fikk medhold i nemnda. Det ble i årsrapporten fra 2019 pekt på et behov for at de aktuelle enhetene gjennomgikk sine rutiner for varsel. Nemnda ytret videre et ønske om at sekretariatet utformet et brev til de aktuelle enhetene hvor det ble opplyst om problematikken. Sekretariatet sendte brev til enhetene høsten 2020, hvor det ble bedt om at forskriftens krav for varsel om fare for stryk ble fulgt. Vi kommenterte i årsrapporten fra 2020 at vi så en positiv utvikling med en klar nedgang i antall slike saker som kommer til nemnda. Dette er fortsatt vårt inntrykk. I 2021 kom det inn kun én slik sak, hvor nemnda kom til at kravene for varsel om fare for stryk var

oppfylt. Studenten fikk ikke medhold. Vi vil likevel også denne gangen peke på at det fremdeles kan oppstå tilfeller hvor rutinene for varsel ikke blir fulgt, selv om sakene ikke sendes til nemndsbehandling. Det er viktig at enhetene fortsetter å ha fokus på gode rutiner for varsel.

Én klage over formelle feil ved eksamen ble avvist som for sent innkommet.

Individuell tilrettelegging

Studenter med funksjonsnedsettelse og studenter med særskilte behov har rett til egnet individuell tilrettelegging av lærested, undervisning, læremidler og eksamen, for å sikre likeverdige opplærings- og utdanningsmuligheter. Retten gjelder ikke tilrettelegging som innebærer en uforholdsmessig byrde for institusjonen. Tilretteleggingen må ikke føre til en reduksjon av de faglige kravene som stilles. Denne rettigheten følger av universitets- og høyskoleloven § 4-3 c, samt av studie- og eksamensforskriften § 46. Fellestjenesten for eksamen behandler søknader om tilrettelegging under eksamen, og innhenter en vurdering av fagmiljøet ved behov. Søknader om tilrettelegging i studiehverdagen behandles på enhetene.

Nedenfor vises en oversikt over antall saker om individuell tilrettelegging de siste årene.

År	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Individuell tilrettelegging	2	1	3	2	2	1	8

Antall klagesaker om tilrettelegging i 2021: 8

Tatt til følge: 1

Nemnda behandlet to saker om tilrettelegging under eksamen i 2021. I en av sakene fikk studenten medhold. Studenten søkte om ytterligere ekstra tid på eksamen i et emne på profesjonsstudiet i medisin. Eksamen hadde blitt omgjort fra skoleeksamen til en kort hjemmeeksamen på grunn av pandemien. Dette medførte at eksamenstiden var blitt kortere, mens omfanget av eksamensoppgavene økte. Fellestjenesten for eksamen viste til Programstyret ved Enhet for legeutdanning sin vurdering, som var at overgangen til en kort hjemmeeksamen med flere oppgaver ikke hadde økt omfanget av eksamenen. Det ble vurdert slik at det ikke var rom for ytterligere tilrettelegging. Nemnda kom til at studenten hadde behov for ytterligere tid på eksamen på grunn av den endrede eksamensformen, og at dette ikke ville medføre en reduksjon av de faglige kravene. Nemnda bemerket at førsteinstans sin begrunnelse for avslaget fremstod for generell og dermed ikke tilstrekkelig.

Årsaken til at statistikken viser et høyere antall saker om tilrettelegging i 2021 sammenlignet med tidligere år, er at vi i denne årsrapporten også inntar saker om særplass i kategorien. Tidligere har dette gått under øvrige saker / andre forhold. Vi velger å gjøre det slik nå da vi anser retten til særplass som en del av den lovfestede retten studenter har til tilrettelegging. Lovbestemmelsen om tilrettelegging suppleres av enhetenes retningslinjer for tildeling av særplass og særordninger for studenter i praksis.

Nemnda behandlet 6 saker om særplass i 2021. Samtlige saker var fra Det helsevitenskapelige fakultet. I tre av sakene hadde studentene oversett fristen for å søke om særplass. Det følger av fakultetets retningslinjer at frist for søknad fastsettes ved det enkelte institutt/studieprogram. Denne søknadsfristen kan fravikes i helt spesielle tilfeller dersom det har dukket opp forhold som søker ikke kunne vært kjent med ved søknadsfristens utløp. Nemnda kom til at vilkåret for å fravike søknadsfristen ikke var oppfylt i de tre sakene. Nemnda viste til at det er studentens ansvar å sette seg inn i gjeldende søknadsfrister. Det er vårt inntrykk at antallet klagesaker likevel kan tilsi et behov for å synliggjøre fristen ytterligere for studentene.

Del 2 - Disiplinærsaker

Totalt antall disiplinærsaker

Nedenfor vises en tabell over antall disiplinærsaker de siste årene, samt hvor mange saker som endte med reaksjon i form av annullering, utestenging eller bortvisning.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Disiplinærsaker	43	38	60	42	95	63
Reaksjon	36	27	41	29	58	48

Definisjon av disiplinærsaker og reaksjon

Som disiplinærsaker regnes saker der universitetet selv gjennom nemnda kan vedta disiplinære reaksjoner overfor studenter. Disiplinære reaksjoner er inngripende overfor den enkelte, og forutsetter at universitetet har en klar lovhjemmel for inngrepet. Alle vedtak om disiplinære reaksjoner som nemnda fatter har hjemmel i universitets- og høyskoleloven. Sanksjonene som loven hjemler er:

- annullering av eksamen og utestengelse fra institusjoner under universitets- og høyskoleloven på grunn av fusk
- utestengning fra praksis på grunn av tidligere straffbare forhold
- vedtak om at en student ikke er skikket til sitt studium innen lærerutdanningene og helse- og sosialfagutdanningene og eventuelt utestengning av studenten
- inndragning, annullering og utestengning for bruk av falsk dokumentasjon i søknad om opptak til studium
- bortvisning som følge av grovt forstyrrende opptreden.

Felles for disse sakene er at det er strenge krav til korrekt og god saksbehandling, noe som fører til at forvaltningen av disse saksområdene er ressurskrevende.

Fusk

Dersom en student har fusket på eksamen eller prøve, kan nemnda vedta at studentens eksamen annulleres og at studenten utestenges fra institusjonen og fratras retten til å gå opp til eksamener ved institusjoner under universitets- og høyskoleloven i inntil ett år, jf. uhl. § 4-7 (1) og § 4-8 (3).

Fuskehandlingen må være begått forsettlig eller med grov uaktsomhet.

Det følger av nemndas praksis at hovedregelen er at det reageres med annullering av eksamen og utestenging i to semestre i de tilfeller hvor det foreligger forsettlig fusk. Ved lang saksbehandlingstid er praksis at utestengelsesperioden settes ned fra to til ett semester. Grovt uaktsomt fusk medfører normalt annullering av eksamen og utestenging i ett semester.

Det er opp til institusjonene selv å definere hva som anses som fusk. UiT har definert fuskebegrepet i studie- og eksamensforskriften § 45 første ledd.

Nedenfor vises en tabell over antall fuskesaker de siste årene.

	2017	2018	2019	2020	2021
Fuskesaker	35	55	35	92	60

Nedenfor vises en tabell over type fuskehandling, og hvilken type reaksjon sakene har endt med.

Type fuskehandling	Antall
Bruk av andres eksamensbesvarelser ved UiT	12
Bruk av publiserte master- eller bacheloroppgaver på nett	5
Utilstrekkelig bruk av andre kilder, for eksempel artikler	12
Ureglementert samarbeid	30
Ulovlige hjelpemidler	1
Selvplagiering	0

Reaksjon	Antall
Annullering av eksamen og utestengelse 2 semestre	16
Annullering av eksamen og utestengelse 1 semester	31
Ingen reaksjon	13

Typer fusk

Vi ser fortsatt et høyt antall samarbeidssaker. Som kommentert i årsrapporten fra 2020 mener vi at dette har en klar sammenheng med omleggingen fra skole- til hjemmeeksamener som en følge av pandemien. Samtlige eksamener i 2021 ble også gjennomført som hjemmeeksamener. I 2020 kom det inn 31 saker om samarbeid, mot 30 saker i 2021. I årsrapporten fra 2020 pekte vi på et behov for at enhetene i større grad informerer studentene om forventinger og krav ved den enkelte hjemmeeksamen, herunder særlig kravene til en individuell besvarelse. Vi opplever at dette er blitt fulgt opp av enhetene, da vi i 2021 ser færre saker hvor studentene anfører at de trodde samarbeid var tillatt under eksamen. Vi bemerker at det høye antallet samarbeidssaker også skyldes at hver

student får opprettet sin egen sak. For eksempel ble det i ett emne meldt inn saker om samarbeid for 9 studenter. Vi anslår at det vil bli færre samarbeidssaker når skoleeksamen gjeninnføres.

I årsrapporten fra 2020 ble det pekt på en tendens til at studenter i større grad velger å bruke master- eller bacheloroppgaver fra internett uten å vise til disse som kilde. Studentene anfører at disse er brukt som inspirasjon for eget tema, og for å finne frem til relevante kilder. Studentene viser gjerne til kildene brukt i disse oppgavene, men kopierer likevel tekst i for stort omfang fra selve oppgavene. Vi kommenterte i rapporten at det er viktig at det presiseres overfor studentene at andres offentliggjorte oppgaver skal refereres til og oppgis som kilde på lik linje som andre «ordinære» kilder. I 2021 ser vi en nedgang i antall fuskesaker som omhandler bruk av andres publiserte oppgaver, noe som er positivt.

Vi ser også en nedgang i antall saker som omhandler bruk av medstudenters besvarelser. Vi har tidligere sett en tendens til at studenter kopierer tekst fra tidligere besvarelser de for eksempel har fått låne fra en medstudent. På samme måte som bruk av publiserte master- eller bacheloroppgaver, er ikke disse besvarelsene ment å brukes som kilder som sådan, men heller som en lettvinnt måte å løse egen eksamensoppgave på samt å finne frem til andre relevante kilder. I de sakene som gjelder bruk av andres besvarelser, både tidligere besvarelser og publiserte oppgaver, vil innholdet i den kopierte teksten være relevant for fuskevurderingen. Dersom studenten kun har kopiert tekst fra andre kilder, vil dette være mindre uredelig enn dersom studenten kopierer forfatterens egne faglige refleksjoner.

Angående saker om selvplagiat, fremgikk det av årsrapporten fra 2020 at praksis i nemnda er at de fleste slike saker avsluttes uten reaksjon. Vi viste til at UiT sin forskriftshjemmel om selvplagiering er noe uklar. Bestemmelsen retter seg ikke konkret mot studenters eget tidligere arbeid, og i alle fall ikke bare deler av arbeidet, som er det vanligste i slike saker. Vi viste også til at studentene sjelden får informasjon/opplæring om at selvplagiering kan anses som fusk. Manglende kunnskap om dette vil kunne medføre at skyldkravet ikke er oppfylt, og at det dermed ikke kan ilegges reaksjon. I 2021 ble ingen saker om selvplagiering fremmet for nemndsbehandling. Tre saker ble sendt over til sekretariatet, men det ble besluttet å ikke reise sak da omfanget av selvplagiat var lite, og det var på det rene av det ikke var gitt informasjon om at dette kunne medføre fusk. Vi ser et behov for å utrede om forskriftens bestemmelse bør endres, og eventuelle konsekvenser dette vil kunne medføre.

Reaksjon

Nemnda fant at det forelå forsettlig fusk i de fleste sakene. Grunnen til det høye antallet saker som endte med ett semesters utestengelse er at disse ble satt ned som følge av lang saksbehandlingstid.

I noen av sakene som endte uten reaksjon kom nemnda til at det forelå utilstrekkelig kildebruk, men at dette bar mer preg av faglig umodenhet, uselvstendighet og slurv, enn fusk. I den forbindelse ønsker vi å bemerke at all utilstrekkelig kildebruk ikke innebærer fusk. Dersom studenten for eksempel mangler noen henvisninger, men har vist til kilden andre steder, eller ikke har skrevet teksten tilstrekkelig om slik at det i praksis er et direkte sitat uten at det er markert som sitat, kan dette være forhold som etter en konkret vurdering heller bør reflekteres i studentens karakter. Bruken av kilden må ha et visst omfang og et preg av at studenten presenterer andres arbeid som sitt eget for at det skal foreligge fusk.

De aller fleste sakene som endte uten reaksjon, gjaldt ulovlig samarbeid. Nemnda kom til at det var funnet tilstrekkelig bevisst at likhetene i besvarelsene heller skyldtes at studentene hadde forberedt seg til eksamen sammen. En tilbakemelding til enhetene kan her være at studentene bør gjøres oppmerksom på at felles bruk av notater o.l. som stammer fra forberedelse til eksamen, kan lede til mistanke om ulovlig samarbeid under eksamen.

Nemnda har mottatt 7 klager over vedtak om fusk som gjelder eksamener avlagt i 2021. Av disse er én sak behandlet av Felles klagenemnd så langt. Felles klagenemnd stadfestet nemndas vedtak i saken.

Fordeling av fuskesaker enhetene

Nytt av årsrapporten fra 2020 var at vi viste fordelingen av fuskesaker på det enkelte fakultet. I år vil vi også vise fordelingen, men vi inkluderer instituttene på samme måte som i tabellen for fordeling av klagesaker.

Nedenfor vises tabell fra 2020.

<i>Fakultet</i>	<i>Fuskesaker</i>
Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning	29
Det helsevitenskapelige fakultet	33
Det juridiske fakultet	8
Fakultet for naturvitenskap og teknologi	10
Fakultet for biovitenskap, fiskeri og teknologi	9
Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi	3

Nedenfor vises fordelingen for 2021, inkludert instituttene.

Enhet *Fuskesaker*

Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning	10
Institutt for barnevern og sosialt arbeid	1
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier	1
Institutt for språk og kultur	4
Institutt for lærerutdanning og pedagogikk	2
Institutt for arkeologi, historie, religionsvitenskap og teologi	1
Fakultetsadministrasjonen	1

Det helsevitenskapelige fakultet	13
Institutt for helse- og omsorgsfag	6
Institutt for samfunnsmedisin	1
Institutt for psykologi	1
Institutt for vernepleie	5

Det juridiske fakultet	1
------------------------	----------

Fakultet for naturvitenskap og teknologi	31
Institutt for matematikk og statistikk	10
Institutt for informatikk	4
Fakultetsadministrasjonen	17

Fakultet for biovitenskap, fiskeri og teknologi	5
Handelshøgskolen	2
Norges fiskerihøgskole	1
Fakultetsadministrasjonen	2

Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi	0
---	----------

Vi ser en økning av antall fuskesaker fra Fakultet for naturvitenskap og teknologi, fra 10 saker i 2020 til 31 saker i 2021. Økningen består hovedsakelig av samarbeidssaker. Det er særlig to emner hvor det er meldt inn samarbeidssaker på flere studenter. Studentene anførte at det ikke forelå samarbeid, men at de kun hadde forberedt seg til eksamen sammen. Nemnda festet ikke lit til forklaringen basert på omfanget av likhetene som forelå. Ettersom studentene visste at det var tale om en individuell eksamen, er vår oppfatning at studentene har fått tilstrekkelig informasjon angående hvordan eksamen skulle gjennomføres. Vi kan ikke se at det høye antallet fra fakultetet i 2021 tilsier at det foreligger svikt ved eksamensordningen, og vi tror ikke dette representerer en varig økning.

Ellers ser vi en nedgang i antall fuskesaker både fra Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning og fra Det helsevitenskapelige fakultet, som er positivt.

Merknad i politiattest

Derom en student har relevant merknad i sin politiattest i forbindelse med opptak eller praksis ved et studium som har krav om politiattest, skal nemnda vurdere om studenten skal nektes adgang til å delta i klinisk undervisning eller praksisstudier, jf. uhl. § 4-9.

Nedenfor vises en tabell over antall saker om merknad i politiattest de siste årene, og hvor mange saker som endte med utestenging fra praksis.

	2017	2018	2019	2020	2021
Saker om merknad i politiattest	3	4	6	3	2
Utestenging fra praksis	2	2	1	0	0

Vi ser at antallet saker om merknad i politiattest har holdt seg stabilt. Ingen av sakene fra 2020 eller 2021 endte med utestenging fra praksis.

Nemnda behandlet to saker om merknad i politiattest i 2021. Den ene saken omhandlet en narkotikaovertrødelse. Nemnda la vekt på at det var en engangshendelse, og at den lå 3 år tilbake i tid. Studenten hadde vært åpen om bakgrunnen for hendelsen, og fremstod troverdig og i en stabil livssituasjon. Nemnda anså det som forsvarlig å sende studenten i praksis. I den andre saken var studenten dømt for en voldshendelse. Studenten hadde også et alkoholavhengighetssyndrom. Nemnda anså at studenten hadde kommet langt i prosessen med rehabilitering, og hadde et godt nettverk rundt seg. Nemnda mente det var forsvarlig å sende studenten i praksis, men vedtok samtidig at utdanningen skulle bestemme hvor studenten skulle i sin første praksis, samt at praksisveileder måtte bli bedt om å være ekstra oppmerksom på studentens håndtering av brukere og oppgaver i praksis.

Særskilt skikkethetsvurdering

En student som utgjør en mulig fare for de som vedkommende vil komme i kontakt med under praksisstudiene eller under fremtidig yrkesutøvelse, er ikke skikket for yrket. Nemnda kan etter innstilling fra egen skikkethetsnemnd utestenge en student nemnda mener ikke er skikket, jf. uhl. § 4-10. Hvilke utdanninger som er omfattet av reglene som skikkethetsvurdering, og prosessen rundt dette, følger av forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning.

Nemnda behandlet én skikkethetssak i 2021. Nemnda vedtok at studenten var uskikket for yrket, og utestengte studenten fra studiet i 2 år. Nemnda kom til at studentens psykiske helseutfordringer kunne medføre at hun utgjorde en fare for sårbare grupper. Det ble vurdert sik at hun måtte søke hjelp og få behandling, og vise seg mentalt stabil over en lengre tid før hun eventuelt kunne bli vurdert som skikket.

Nemnda har behandlet totalt tre skikkethetssaker. For mer informasjon om saksfeltet skikkethet og om de to andre sakene nemnda har behandlet, viser vi til rapport om arbeidet til institusjonsansvarlig for skikkethetsvurdering for årene 2017-2020.

Saksbehandlingstid

Med saksbehandlingstid menes her tiden fra en sak oversendes til sekretariatet frem til vedtak er fattet av nemnda. Universitetet er pålagt å forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold, jf. forvaltningsloven § 11a. Målsettingen er dermed at saksbehandlingstiden skal være så kort som mulig.

Saksbehandlingstiden har variert noe. Gjennomsnittlig de siste årene har saksbehandlingstiden vært på et par måneder. I 2020 var saksbehandlingstiden særlig lang, med et gjennomsnitt på omtrent seks måneder. Dette skyldes særlig det høye antallet fuskesaker som følge av omleggingen fra skole- til hjemmeeksamener grunnet pandemien. I svært mange fuskesaker som gjaldt eksamener avlagt i 2020 ble utestengelsesperioden satt ned fra to semestre til ett semester på grunn av den lange saksbehandlingstiden. Dette ser vi også er tilfellet for saksbehandlingen i 2021. Vi har stabilisert oss noe etter den store økningen av saker i 2020, men saksbehandlingstiden er fortsatt for lang. Den lange saksbehandlingstiden er svært uheldig, både av hensyn til studentene, enhetene og universitetets omdømme.

Som et tiltak for å komme a jour med sakene og for å ha en varig kortere saksbehandlingstid, har vi hatt saksbehandlingsdugnad høsten 2021. Vi har engasjert to jusstudenter i delstilling i sekretariatet, samt fått bistand fra juristene Margit Ramberg og Henriette Winther Fonjong som jobber i andre deler av organisasjonen. Både Ramberg og Fonjong har tidligere erfaring fra dette arbeidet. Denne dugnaden hadde god effekt og bidro til at vi ble a jour med restansene ved årsskiftet.